

OPTA connecties

NIEUWSBLAD VAN DE ONAFHANKELIJKE
POST EN TELECOMMUNICATIE AUTORITEIT

KPN gewezen op verplichting tot interconnectie

Klanten Tele2 mobiel aankiesbaar voor KPN-abonnees

Klanten met een abonnement van Tele2 mobiel kunnen sinds 16 september 2001 gebeld worden door abonnees van KPN Mobile. Hoewel KPN aanvankelijk weigerde interconnectie te realiseren, gaf zij aan het verzoek van Tele2 gehoor na een brief van OPTA. Binnen twee dagen was de interconnectie geregeld.

Tele2 begeeft zich op de mobiele markt als aanbieder van mobiele telefonie zonder eigen netwerk, als zogeheten Mobile Virtual Network Operator (MVNO). Tele2 maakt hier toe gebruik van het netwerk van Telfort Mobiel B.V. Om te kunnen functioneren als mobiele aanbieder moeten de abonnees van Tele2 over en weer kunnen bellen met de abonnees van andere aanbieders. MVNO Tele2 deed daarom in juli aan KPN Mobile een verzoek tot directe interconnectie. KPN Mobile reageerde hier niet op. Een maand eerder, in juni, had Tele2 een verzoek ingediend tot indirecte interconnectie met KPN Mobile via het vaste netwerk van KPN.

WEIGERING

Hoewel in de periode van 31 augustus tot 3 september wel kortstondige indirecte interconnectie plaatsvond via

het vaste netwerk van KPN, liet KPN Mobile eind augustus weten de nummers van Tele2 niet langer aankiesbaar te willen maken, dus interconnectie te willen stopzetten. Volgens KPN Mobile waren de terminating tarieven, de tarieven voor het afleveren van gesprekken, van Tele2 te hoog. 14 September werd OPTA hiervan op de hoogte gebracht. OPTA besloot niet het moment af te wachten waarop Tele2 een geschil hierover aanhangig zou maken en ondernam nog dezelfde middag actie. In een brief deelde OPTA aan KPN mee handhavende maatregelen te nemen indien KPN niet aan haar plicht tot interconnectie zou voldoen.

Op grond van artikel 6.1 van de Telecommunicatiewet moeten aanbieders van telecommunicatienetwerken of -diensten met elkaar interconnecteren, zodat de aangesloten gebruikers over en weer met elkaar kunnen communiceren. KPN Mobile werd in de brief gewezen op deze wettelijke plicht en OPTA stelde het bedrijf zowel een bestuurlijke boete als een last onder dwangsom in het vooruitzicht indien het niet aan deze plicht zou voldoen. Met deze brief heeft OPTA KPN Mobile ertoe bewogen de nummers van Tele2 binnen twee werkdagen aankiesbaar te maken. [lees verder op pag. 2]

[vervolg van pag. 1]

HOOGTE TERMINATINGTARIEVEN

Indien KPN Mobile meent dat de terminating tarieven van Tele2 onredelijk zijn en het niet lukt om hierover tot een

overeenkomst met Tele2 te komen, kan KPN Mobile een geschil aanhangig maken bij OPTA. De discussie over de hoogte van de interconnectietarieven is overigens volop gaande. OPTA beraadt zich op beleid hierover. ■

Document Exchange

In het nummer van *Connecties* van september 2001 is een artikel over de postdienst Document Exchange (DX-dienst) opgenomen. In het artikel is een onjuistheid geslopen en het heeft tevens enige toelichting. Het onderzoeksrapport inzake de DX-dienst behelst het resultaat van de aan diverse marktpartijen (– potentiële – aanbieders van de DX-dienst) gestelde vraag of er voor de DX-dienst een businesscase is. De conclusie van het onderzoek is dat marktpartijen terughoudend zijn om de DX-dienst te gaan aanbieden, omdat er twijfels zijn over de financiële haalbaarheid, marktpartijen geen landelijk dekkend netwerk hebben en TPG een hoge kwaliteit van dienstverlening heeft.

Ten onrechte zou uit het artikel kunnen worden opgemaakt dat TPG zelf een DX-dienst (met de mogelijkheid van contractskortingen) aanbiedt. Dat is niet het geval. TPG biedt zelf geen DX-dienst aan. Wel geeft TPG contractskortingen wanneer een grote hoeveelheid post ter verzending wordt aangeboden, waardoor het voor andere aanbieders moeilijk is hiertegen met een DX-dienst, die zich in potentie op deze grote poststromen richt, te concurreren. Verder hebben marktpartijen aangegeven dat het opzetten van een DX-dienst gemakkelijker zou zijn als ze een landelijk dekkend netwerk zouden hebben. Uit het onderzoeksrapport komt naar voren dat, om de DX-dienst te kunnen realiseren, het voor regionaal opererende bedrijven essentieel is om samen te werken met andere bedrijven (in de vorm van partnerships of subcontracting), alsmede dat toegang tot faciliteiten van TPG (potentiële) aanbieders kan ondersteunen om de DX-dienst in de markt te zetten en te exploiteren. OPTA zal de ontwikkelingen inzake de DX-dienst blijven monitoren.

Nieuw hoofd Interconnectie en Bijzondere Toegang

Jos Huigen (39) is vanaf 15 oktober 2001 plaatsvervangend directeur van OPTA en tevens hoofd Interconnectie en Bijzondere Toegang (IBT). Vanaf 1987 werkte Jos bij diverse universiteiten: de Vrije Universiteit, de Universiteit Van Amsterdam en de Katholieke Universiteit Brabant. In 1995 trad hij als adviseur interconnectie in dienst bij het ministerie van Verkeer en Water-

staat. Vervolgens werd hij hoofd Interconnectie bij OPTA, waar hij in 1999 als hoofd Eindgebruikersmarkt werd aangesteld. Na een uitstapje naar het bedrijfsleven, als directeur telecom solutions bij Interelate, is Jos nu weer terug bij OPTA.

De afdeling IBT is verantwoordelijk voor de behandeling van interconnectiegeschillen en geschillen over zowel bijzondere toegang als toegang tot de kabel. IBT houdt toezicht op diverse aspecten van interconnectie en bijzondere toegang en op infrastructurele kwesties zoals gedoogregelingen en het delen van antenne-opstelpunten. ■

Nieuw hoofd afdeling Nummers en Registraties

Koos van Brecht (37) is per 1 september 2001 het nieuwe hoofd van de afdeling Nummers en Registraties. Van Brecht trad na zijn studie bedrijfseconomie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam in dienst als controller bij de directie Financiële en Economische Zaken van het ministerie van Economische Zaken (EZ). Na zijn functie als hoofd afdeling Beheer en Management-

informatie van de directie Personeel, Organisatie en Informatisering bij EZ, werd hij in 1998 hoofd Financiën bij de Rijksdienst Wegverkeer.

De afdeling Nummers en Registraties geeft telefoonnummers uit, draagt zorg voor de registratie van aanbieders en ziet toe op een juist gebruik van nummerseries. Ook draagt de afdeling zorg voor het beschikbaar stellen van openbare registers van toegangsmiddelen (nummers, frequenties etc). ■

Colofon

Eindredactie:

Delphinus, Amsterdam

Redactie, onder andere:

Jasper van Delft

Rob van Eijl

Gertrude Langedijk

Stefan Wijers

Fotografie:

Kelle Schouten / Paul Voorham

Illustraties:

Arend van Dam

Grafische productie:

Herbschleb & Slebos

Drukwerk:

Teunissen, Amsterdam

Redactieadres, abonnementen en adreswijzigingen:

Postbus 90420,

2509 LK Den Haag

Telefoon (070) 315 35 64

Telefax (070) 315 35 01

E-mail: mail@opta.nl

OPTA Connecties is het nieuwsblad van de Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit. OPTA wil met deze uitgave onder meer bereiken dat de organisaties in de markt voor telecommunicatie en post op gelijke voet geïnformeerd zijn over de ingenomen standpunten, gedane uitspraken en nieuwe ontwikkelingen in verband met het werk van OPTA. Reacties op de inhoud van dit blad zijn van harte welkom.

Connecties wordt met grote zorgvuldigheid samengesteld. Om de leesbaarheid te bevorderen zijn juridische zinsneden vaak vereenvoudigd weergegeven. Soms betreft het ook delen van of uittreksels uit wetteksten. In al deze gevallen is het verstandig de originele teksten te raadplegen. Aan de artikelen in Connecties kunnen geen rechten worden ontleend.

Missie OPTA

OPTA stimuleert bestendige concurrentie in de telecommunicatie- en postmarkten. Dat wil zeggen: een duurzame situatie waarin particuliere en zakelijke eindgebruikers een keuze kunnen maken tussen aanbieders en tussen diensten, zodanig dat het prijs- en kwaliteitsaanbod op de diverse deelmarkten totstandkomt door effectieve marktpraktijken. Bij onvoldoende keuze beschermt OPTA eindgebruikers.

Marktfalen

Tijdens een recent door de Europese Commissie gehouden hoorzitting naar aanleiding van het 7^e Implementatierapport is stilgestaan bij het probleem van de hoge mobiele terminatingtarieven in Nederland. Dat die tarieven hoog zijn, merkt de consument vooral doordat het bellen van vast naar mobiel duur is, veel duurder dan het bellen van mobiel naar vast. OPTA heeft de afgelopen jaren uiteraard geprobeerd de mobiele terminatingtarieven te verlagen.

Als we nu de balans opmaken, moet de conclusie zijn dat de door OPTA ingezette instrumenten in dit opzicht niet of in ieder geval onvoldoende hebben gewerkt; de mobiele terminatingtarieven zijn nog steeds hoog. Alle reden dus voor OPTA om te onderzoeken hoe de hoge tarieven wél aangepakt kunnen worden.

Zo is er de mogelijkheid om KPN Mobile aan te wijzen als partij met aanmerkelijke marktmacht (AMM) op de 'nationale interconnectiemarkt'. Hierdoor wordt KPN Mobile verplicht haar terminatingtarieven te baseren op onderliggende kosten, en niet meer. Het is echter de vraag of dit afdoende is, nu te constateren valt dat het probleem zich marktbreed voordoet, én het bovendien niet waarschijnlijk is dat andere spelers een gedwongen tariefsverlaging van KPN Mobile zullen volgen.

Dit brengt ons op de vraag of er niet meer mobiele partijen een AMM-status zouden verdienen. Immers, je zou kunnen redeneren dat voor terminating verkeer elke partij eigenlijk een monopolist is; voor het termineren van verkeer bestaan uit de aard der zaak geen keuzemogelijkheden. Zo beschouwd, zou gesteld kunnen worden dat er – mededingingsrechtelijk gezien – vijf afzonderlijke terminating markten zijn, waarop de vijf mobiele aanbieders elk zelfstandig een dominante positie innemen.

Twijfelachtig is of de huidige Telecommunicatiewet OPTA wel de ruimte geeft om deze marktafbakening te maken. De nieuwe Europese ONP-regels lijken meer aanknopingspunten te bieden om – los van rigide wettelijke definities – markten af te bakenen, maar die zullen naar verwachting pas in 2003 in nationale wetgeving zijn vertaald. Voor nu zou het duidelijkheid bieden als de NMa snel met een uitspraak zou komen over

de vraag welke marktafbakening het beste bij de economische realiteit aansluit. Voorlopig lijkt de NMa echter te wachten op hetgeen de Commissie doet, die zich ook al over het vraagstuk buigt.

OPTA laat zich natuurlijk – vooralsnog – niet kisten, en gaat verder met haar onderzoek. Zo bekijkt OPTA in hoeverre de mobiele terminatingtarieven de toets van de redelijkheid kunnen doorstaan. Maar hoe moet zo'n open norm worden ingevuld? De Oostenrijkse toezichthouder heeft simpelweg gesteld dat redelijke terminatingtarieven kostengeoriënteerde tarieven moeten zijn, ook vanuit de gedachte dat een mobiele aanbieder op zijn eigen netwerk monopolist is. Er zijn ook andere mogelijkheden om tot invulling van het redelijkheidsbegrip te komen, bijvoorbeeld door een inschatting te maken van de mate waarin de 'off-net' terminating dienst – ten opzichte van andere diensten – van het mobiele netwerk gebruik maakt. Een alternatief is om te kijken naar de verhouding tussen het gemiddelde mobiele eindgebruikerstarief en de kosten van het onderliggende netwerkbeslag. Gesteld dat ongeveer de helft van een gesprek uit een terminating deel bestaat, zou het terminatingtarief niet meer mogen bedragen dan de helft van het mobiele retailtarief. Dat betekent een flinke verlaging van de huidige terminatingtarieven.

Er zijn dus best methodieken te vinden om tot een geschikte invulling van redelijkheid te komen. Maar uiteindelijk moet een redelijkheids-toets meer zijn dan een tentatieve berekening op de achterkant van mijn (en uw) sigarendoos. De ontwikkeling van zo'n toets vereist zorgvuldige voorbereiding en daarmee de nodige tijd. Niettemin is OPTA van plan om nog dit jaar met een richtinggevende uitspraak te komen over de vraag waar het naar toe moet met de mobiele terminatingtarieven. U hoort nog van ons.

Remko Bos
Plaatsvervangend hoofd afdeling
Interconnectie en Bijzondere Toegang

Kwaliteitsverbetering en hogere efficiëntie **Nieuwe**

OPTA stelt een regeling in voor de behandeling van schriftelijke klachten over het functioneren van haar eigen organisatie. Het gaat hierbij om klachten over de wijze waarop OPTA zich als bestuursorgaan in haar feitelijke handelingen gedraagt jegens derden. De nieuwe Klachtregeling onderscheidt zich van het klachtrecht dat op grond van de Telecommunicatiewet reeds bestaat en dat toeziet op het gedrag van telecomaanbieders. De Klachtregeling Opta 2001 is een aanvulling op hoofdstuk 9 uit de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb).

Met de nieuwe Klachtregeling komt OPTA tevens de opstellers tegemoet van het evaluatierapport van het ministerie van Verkeer en Waterstaat uit maart 2001. Volgens dit rapport is de interne organisatie, bedrijfs-

voering en dienstverlening van OPTA van voldoende kwaliteit. De onderzoekers missen echter een formele klachtenprocedure, mede omdat deze gebruikt kan worden om de dienstverlening te verbeteren.

Klachten over medewerkers van OPTA worden afgedaan door de secretaris van het college, die tevens directeur is van het ambtelijk bureau. Klachten over collegeleden en de directeur zal de voorzitter van het college afdoen. De nieuw te benoemen klachtadviescommissie neemt de klachten in behandeling, alvorens ze een advies uitbrengt aan de directeur respectievelijk de voorzitter. Het horen van de klager is een onderdeel van de behandeling. Mensen die mondeling hun beklag doen worden gewezen op de mogelijkheid hun klacht schriftelijk in te dienen.

Meer vormen van internet-inbellen mogelijk

Grote belangstelling voor 06760-nummers

Sinds juli 2001 heeft OPTA een opvallend groot aantal aanvragen van 06760-nummers ontvangen en verwerkt. Deze nummers worden gebruikt voor de toegang tot het internet. Het gebruik van 06760-nummers kent voordelen: het biedt aanbieders de mogelijkheid nieuwe tariefstructuren te introduceren, kosten te reduceren en een verbetering van de dienstverlening tot stand te brengen. OPTA verwacht dat dit uiteindelijk leidt tot aantrekkelijk geprijsde internetpakketten.

De toename van het aantal aanvragen is mogelijk het gevolg van de verlaging van de interconnectietarieven die OPTA per 1 juli 2001 heeft vastgesteld. Aanbieders moeten deze 'groothandels-tarieven' betalen om gebruik te kunnen maken van het vaste netwerk van KPN. De nieuwe tarieven kunnen een prikkel geweest zijn voor telecombedrijven en Internet Service Providers (ISP's) om hun businessplan tegen het licht te houden en te kiezen voor het gebruik van 06760-nummers.

CAPACITEITSTEKORTEN

06760-nummers bestaan sinds begin 2000 en werden ingevoerd om een bijdrage te leveren aan de oplossing van de capaciteitstekorten op het vaste telefoonnetwerk van KPN. Door het

karakteristieke begin van de cijfercombinatie kan telefoonverkeer met dit nummer door de centrale van KPN herkend worden als internetverkeer, zodat het, uitgekoppeld uit het telefoonnetwerk, verder via een speciaal data-netwerk kan worden verwerkt. Zo'n ontkoppeling ontlast het vaste telefoonnetwerk van KPN en maakt meer internetverkeer mogelijk.

Momenteel bestaan er tenminste vier manieren om met een telefoonmodem op het internet in te bellen. Tot juli 2001 was het inbellen via lokale nummers het meest gebruikelijk. De overige manieren om via de modem contact te maken met het internet loopt via 06760-nummers. Een telecombedrijf of ISP kan hiertoe capaciteit bij KPN

inkopen via het FRIACO-, MIACO-, of collectingmodel. FRIACO biedt tegen een vast maandelijks tarief capaciteit voor toegang tot het internet, MIACO en het collecting-model doen dit tegen een tijdgebonden tarief. Bij het collecting-model stuurt KPN de rekening voor de 'tikken' naar de internetter, bij MIACO doet het telecombedrijf of de ISP dat zelf.

VERWACHTING

ISP's en telecombedrijven zijn al begonnen met het aanbieden van internettoegang met behulp van 06760-nummers. Getuige het groeiende aantal nummers dat door OPTA wordt toegekend, is de verwachting dat er nog veel meer aanbieders zullen volgen. ■

Klachtregeling over functioneren OPTA

EVALUATIE VAN KLACHTEN

De klachtadviescommissie bestaat uit ten minste twee personen die worden aangewezen door de secretaris van OPTA. Het is

de bedoeling dat de commissie de klachten zal evalueren en de bevindingen rapporteert aan het college. Aan de hand van deze evaluatie kunnen fouten worden her-

steld en misstanden en zwakke punten binnen de organisatie worden weggenomen. Dat zal uiteindelijk leiden tot kwaliteitsverbetering, een hogere efficiëntie en meer vertrouwen in OPTA als behoorlijk bestuursorgaan.

Publicatie van de klachten

Jaarlijks publiceert OPTA gegevens van de door haar geregistreerde klachten, op anonieme wijze, in het jaarverslag. Deze gegevens kunnen betrekking hebben op de aard van de klachten, het aantal behandelde klachten, de termijn waarbinnen dit gebeurde en op het feit of ze al dan niet gegrond zijn bevonden. Als de klachten door OPTA zijn afgedaan en eventueel door de klager aan de Nationale Ombudsman zijn voorgelegd, kan ook zijn conclusie in het jaarverslag opgenomen worden.

De Klachtregeling OPTA 2001 is gepubliceerd in de Staatscourant van 15 oktober j.l., nr. 199 en is een dag later in werking getreden. De Klachtregeling is ook te vinden op de website www.opta.nl. ■

Uitspraak in geschil terminating-tarieven Energis-KPN

De terminatingtarieven die Energis N.V. aan KPN Telecom B.V. berekende tussen 1 juli 1999 en 15 augustus 2000 zijn niet onredelijk. OPTA maakte dit kenbaar op 15 oktober 2001. KPN drong lange tijd bij Energis aan om over en weer dezelfde tarieven te hanteren. Dit is sinds 15 augustus 2001 ook het geval. Voor de periode daarvoor bleven beide partijen van mening verschillen, waarop Energis OPTA verzocht zich uit te spreken over de tarieven tussen de twee partijen. De terminating-tarieven van Energis waren hoger en volgens KPN onredelijk.

In 1997 sloten Energis en KPN een interconnectie-overeenkomst. De terminatingtarieven die Energis aan KPN vroeg waren aanvankelijk gelijk aan de regionale terminating-tarieven die KPN Energis rekende. KPN is als partij met aanmerkelijke marktmacht volgens de Telecommunicatiewet onder meer verplicht om haar afnemers een kostengeoriënteerd tarief in rekening te brengen. Het terminatingtarief dat KPN mocht hanteren, daalde als gevolg van haar wettelijke verplichting om kostengeoriënteerde tarieven te rekenen. De tarieven van Energis veranderden echter niet, waardoor de terminatingtarieven van beide partijen van elkaar gingen afwijken.

GELIJKE TARIEVEN

Op 2 maart 1999 maakte KPN een geschil aanhangig bij OPTA, waarin zij het college vroeg om alleen wederkerige, dus gelijke terminatingtarieven, toe te staan aan Energis. Nog voordat het college hierover een uitspraak deed, stopte KPN op 1 juli 1999 met het betalen van het (hogere) tarief aan Energis. In plaats daarvan betaalde KPN een tarief dat gelijk was aan haar eigen lokale terminatingtarief. In september 1999 wees het college deze vordering van KPN af door te stellen dat wederkerigheid niet de enig mogelijke invulling is van het wettelijke redelijkheidsbegrip, zoals afgeleid kan worden uit artikel 6.1 lid 3 van de Telecommunicatiewet. Het college gaf tevens aan dat het KPN wel was toegestaan de hogere terminatingtarieven van Energis door te berekenen aan haar eindgebruikers die naar klanten van Energis bellen.

Energis verzocht op haar beurt de Rechtbank te bepalen dat de interconnectie-overeenkomst van 1997 nog steeds geldig was. Volgens de rechter was dit niet het geval. De rechter constateerde dat er ten aanzien van de wederzijdse tarieven geen overeenstemming bestond tussen de partijen en stelde dat OPTA op aanvraag van een van hen de tarieven zou moeten vaststellen die voor de periode na 1 juli 1998

hadden te gelden. Hierop verzocht Energis OPTA op 3 mei 2001 om de terminatingtarieven vast te stellen op het door het bedrijf verlangde niveau.

HET OORDEEL VAN OPTA

OPTA oordeelt dat Energis als partij zonder aanmerkelijke marktmacht zelf zijn tarieven moet kunnen vaststellen, met de beperking dat ze redelijk dienen te zijn. Het college achtte de vraag of KPN de tarieven van Energis wel of niet kon doorbelasten aan haar eindgebruikers in dit geschil minder relevant, en is bovendien van mening dat deze mogelijkheid tot tariefdifferentiatie in principe altijd open heeft gestaan. Ook de asymmetrie in de wederzijdse verkeersvolumes en de geringere mate waarin het netwerk van Energis uitgerold is, vormden voor het college geen aanleiding om de redelijkheid van de tarieven van Energis in twijfel te trekken. Daarnaast was het college van mening dat hiertoe ook op andere gronden dan door KPN aangevoerd, zoals bijvoorbeeld de verhouding tussen het eindgebruikers- en het terminatingtarief, geen aanleiding was.

VERZOEK IN RECONVENTIE

Tezamen met haar verweer heeft KPN een verzoek aan het college gedaan om naast de periode 1 juli 1999 tot 15 augustus 2000 ook voor de periode 1 juli 1998 tot 1 juli 1999 tarieven voor Energis vast te stellen. KPN's voorkeur gaat hier eveneens uit naar haar eigen lokale tarieven. Het college meent dat het doen van een 'verzoek in reconventie' in het Bestuursrecht niet bestaat en behandelt dit daarom als een afzonderlijke aanvraag. De aanvraag zal volgens een vereenvoudigde procedure afgedaan worden, en zal in lijn zijn met hetgeen het college in het hierboven beschreven geschil heeft besloten. ■

Aanvulling richtsnoeren AMM huurlijnen

Het college van OPTA heeft 15 oktober 2001 de richtsnoeren aangepast waarmee partijen met aanmerkelijke marktmacht (AMM) voor huurlijnen worden aangewezen. In deze beleidsregels geeft het college aan op welke wijze het college invulling geeft aan zijn bevoegdheid om partijen aan te wijzen als aanbieder met aanmerkelijke macht op een bepaalde markt.

16 Maart 2000 publiceerde het college de richtsnoeren voor het aanwijzen van partijen met aanmerkelijke marktmacht op basis van artikel 6.4 van de Telecommunicatiewet (Tw). Voor huurlijnen bestaan er in artikel 7.2 van de Tw echter ook aanwijzingen voor aanmerkelijke marktmacht. De nieuwe richtsnoeren zijn hierop aangepast.

UITZONDERINGEN

Een aanbieder wordt aangewezen als partij met aanmerkelijke marktmacht (AMM) als deze op de desbetreffende markt beschikt over een marktaandeel

van meer dan vijftientig procent. Er zijn echter uitzonderingen op deze hoofdregel. Een uitzonderingscriterium is bijvoorbeeld de mogelijkheid om de marktvoorwaarden te beïnvloeden. Op grond hiervan kan het college besluiten een aanbieder met meer dan vijftientig procent marktaandeel niet aan te wijzen als partij met AMM een aanbieder met minder dan vijftientig procent marktaandeel wel.

Als een aanbieder van huurlijnen wordt aangewezen als partij met aanmerkelijke marktmacht op basis van artikel 6.4

van de Tw, leidt dit voor deze aanbieder tot extra verplichtingen op het gebied van interconnectie en bijzondere toegang.

Een aanwijzing op grond van artikel 7.2 van de Tw gebeurt op basis van het type of typen huurlijnen die een partij in een bepaald geografisch gebied aanbiedt. Bij deze aanwijzing kan de huurlijnenmarkt dus worden onderverdeeld in kleinere deelmarkten. De aanbieder die als partij met aanmerkelijke macht wordt aangewezen op de relevante huurlijnenmarkt op basis van artikel 7.2 van de Tw, heeft verplichtingen op het gebied van kostenoriëntatie en non-discriminatie aan de eindgebruikerskant.

De aanpassingen in de richtsnoeren staan in de Staatscourant van 12 oktober en op www.opta.nl. ■

Last onder dwangsom opgeschort

Meer tijd voor KPN's abonnee-informatiedienst

OPTA schort de last onder dwangsom van KPN met betrekking tot het leveren van een abonnee-informatiedienst met drie maanden op. KPN heeft aannemelijk gemaakt dat 19 september 2001 niet haalbaar is omdat zij voor haar informatiedienst afhankelijk is van de levering van gegevens door alle andere mobiele en vaste operators.

KPN moet uiterlijk 19 december 2001 een abonnee-informatiedienst ter beschikking stellen die aan alle wettelijke eisen voldoet. Een abonnee-informatiedienst is een telefonische inlichtingendienst. Dit betekent dat de dienst alle vaste, mobiele en persoonlijke nummers moet bevatten van abonnees die toestemming hebben gegeven hun gegevens te publiceren. KPN is het enige telecombedrijf dat wettelijk verplicht is zowel een abonnee-informatiedienst als een papieren telefoongids beschikbaar te stellen.

HANDHAVENDE MAATREGELEN

De aard van de overeenkomsten tussen KPN en andere partijen over de levering van abonneegegevens sluit het tot

stand komen van een nieuwe abonnee-informatiedienst op 19 september uit. KPN heeft OPTA om handhavende maatregelen gevraagd zodat zij tijdige levering van gegevens kan afdwingen. Als KPN de gegevens uiterlijk 4 december ontvangt, is de abonnee-informatiedienst 19 december gereed.

Iedere papieren telefoongids die na 19 december verschijnt moet voldoen aan de wettelijke eisen. Voor de gidsen geldt eveneens dat hierin alle vaste en mobiele nummers moeten staan van abonnees die akkoord gaan met publicatie van hun gegevens. Ook hiervoor kreeg KPN een last onder dwangsom. ■

Rol OPTA bij toerekeningssysteem kosten en opbrengsten

TPG moet zich aan voorschriften houden

OPTA heeft de bezwaren van de TNT Post Groep (TPG) tegen de voorschriften bij de goedkeuring van het toerekeningssysteem post grotendeels ongegrond verklaard. Deze beslissing nam het college op 10 oktober jl.

De voorschriften hebben betrekking op de wijze waarop TPG kosten en opbrengsten toerekent. TPG dient het toerekeningssysteem voor het eind van dit jaar aan te passen.

21 december 2000 keurde OPTA het toerekeningssysteem van TPG goed, maar verbond er wel een aantal voorschriften aan. Door het naleven van deze voorschriften zou TPG de gebreken van het systeem kunnen wegnemen. TPG was het hier niet mee eens en maakte bezwaar tegen het besluit. OPTA heeft na heroverweging de voorschriften in stand gelaten, hier en daar de formulering aangepast en er is een voorschrift toegevoegd. De voorschriften hebben onder meer betrekking op de door TPG op te leveren rendmentscijfers en op het door TPG gebruikte systeem van Activity Based Costing.

TPG is van mening dat OPTA geen bevoegdheid heeft om deze voorschriften te verbinden aan het toerekeningssysteem. Ook heeft TPG inhoudelijke bezwaren tegen de voorschriften. Het systeem dat het postbedrijf momenteel gebruikt voor het toerekenen van kosten en opbrengsten voldoet volgens TPG aan de wettelijke verplichtingen. Bovendien vindt TPG dat de voorschriften te ver ingrijpen in de bedrijfsvoering. Het toerekeningssysteem dat TPG gebruikt, is gebaseerd op de methode van 'Activity Based Costing'. Binnen deze ABC-methode worden kosten toegerekend aan diverse categorieën van activiteiten binnen het bedrijf. Het systeem biedt echter naar het oordeel van OPTA onvoldoende waarborgen om te voldoen aan de verplichting om een scheiding aan te brengen in de financiële verantwoording tussen de drie categorieën van diensten teneinde (ongeoorloofde) kruissubsidiëring te voorkomen of zichtbaar te maken. Deze onvolkomenheden kunnen door het naleven van de door OPTA gestelde voorschriften weggenomen worden.

Uiterlijk 31 december 2001 dient TPG een vertrouwelijke en een openbare versie van de beschrijving van het toerekeningssysteem aan te leveren, met inachtneming van de door te voeren aanpassingen.

De tekst van OPTA's beslissing op bezwaar is te vinden op de website van OPTA: www.opta.nl. In *Connecties* nr. 1 en 4 van dit jaar verschenen eerder artikelen over dit onderwerp. ■

Gescheiden financiële verantwoording

TPG is verplicht een scheiding aan te brengen in haar financiële verantwoording tussen de voorbehouden, overige opgedragen en de vrije dienstverlening. De voorbehouden dienst is de exclusieve bezorging van brieven tot en met honderd gram tegen een tarief dat lager is dan f 2,55. Onder overige opgedragen diensten valt de dienstverlening die TPG moet en haar concurrenten mogen leveren, bijvoorbeeld aangetekende zendingen en drukwerk tot en met twee kilogram. De vrije diensten zijn diensten die iedereen mag leveren.

De verplichting tot gescheiden financiële verantwoording vloeit voort uit de Europese richtlijn en de Nederlandse postregelgeving en heeft tot doel ongeoorloofde kruissubsidiëring tussen het voorbehouden en overig opgedragen postvervoer enerzijds en het vrije deel anderzijds te voorkomen of zichtbaar te maken. Kruissubsidiëring is het met de opbrengst uit de ene dienst financieren van een andere dienst. Ook het gebruik van eigen vermogen of winsten uit de voorbehouden en opgedragen diensten voor investeringen en overnames in voor concurrentie opengestelde sectoren is een vorm van kruissubsidiëring. Verder kan kruissubsidiëring ontstaan door het incorrect boeken van kosten en opbrengsten naar de voorbehouden, overige opgedragen en vrije dienstverlening.

Onderzoek structurele oplossing prijssqueeze

OPTA onderzoekt momenteel hoe de interconnectie- en eindgebruikerstariefstructuren beter op elkaar kunnen worden afgestemd om prijssqueeze structureel te voorkomen. Prijssqueeze ontstaat als het eindgebruikerstarief van KPN lager is dan de prijs die concurrenten aan KPN moeten betalen om dezelfde dienst aan consumenten te kunnen bieden. Met name bij het telefoonverkeer binnen de regio is dit verschil in tarieven te klein, waardoor concurrentie op deze markt ontbreekt. Dit jaar werd de prijssqueeze tijdelijk opgelost door een verlaging in de interconnectietarieven en een wijziging in de eindgebruikerstarieven.

Prijssqueeze kan ontstaan doordat de interconnectie- en eindgebruikerstarieven niet op dezelfde manier totstandkomen. De interconnectietarieven worden jaarlijks bepaald op basis van door KPN gemaakte kosten en kosten die KPN zou maken als zij een efficiënte aanbieder zou zijn die nieuw in de telecommarkt stapt. Voor eindgebruikerstarieven is voor een aantal diensten bepaald dat zij gedurende drie jaar met een bepaald percentage moeten dalen. Deze verschillen in het tot stand komen van interconnectie- en eindgebruikerstarieven kunnen leiden tot prijssqueeze.

CONCURRENTEN BENADEELD

Prijssqueeze kan ook veroorzaakt worden door de kosten die KPN aan andere operators doorberekent voor haar dienstverlening. Deze kosten berekent KPN dan door in de tarieven die zij de concurrenten vraagt voor interconnectie en bijzondere toegang en niet aan zichzelf. Hierdoor zijn de kosten voor een andere aanbieder altijd hoger dan die van KPN en ondervinden concurrenten van KPN een concurrentienadeel, met prijssqueeze tot gevolg. Gerelateerd aan de prijssqueeze is het zogenaamde biba-probleem:

voor één eindgebruikerstarief voor verkeer binnen de regio (biba) zijn er drie groothandelstarieven. Concurrenten van KPN kunnen het laagste groothandelstarief echter niet inkopen. Hierdoor kunnen andere partijen minder goed op biba-verkeer concurreren.

BETER AFSTEMMEN

OPTA gaat nu onderzoeken hoe de tariefreguleringsystemen beter op elkaar kunnen worden afgestemd zodat squeeze structureel voorkomen kan worden. OPTA streeft ernaar eind 2001 een conceptueel kader te hebben voor een coherent en toekomstvast tariefreguleringsmodel voor KPN's dienstverlening aan eindgebruikers en concurrenten. In november consulteert OPTA de markt hierover. Het conceptuele kader zal resulteren in een beleidsstandpunt waarin op hoofdlijnen is weergegeven welke aanpassingen of vernieuwingen nodig worden geacht in de tariefreguleringsystemen.

Het prijssqueeze-oordeel van OPTA van 27 juni 2001 is te vinden op de internetsite: www.opta.nl. ■

OPTA en ministerie in dialoog

Wettelijk kader mogelijk aangepast

Medewerkers van OPTA en het ministerie van Verkeer en Waterstaat zijn met elkaar in gesprek over de samenwerking tussen de twee organisaties. Uit het evaluatierapport over OPTA door Twynstra en Gudde bleek dat deze nadere aandacht behoeft. OPTA voert de wet uit, het Directoraat-Generaal voor Telecommunicatie en Post (DGTP) past indien nodig de wet aan. Een goede relatie is daarbij van groot belang. De gesprekken tussen OPTA en het ministerie zullen mogelijk leiden tot aanpassing van het wettelijk kader.

Slagvaardigheid en tempo, reikwijdte van het wettelijk kader en bestuurlijke zaken zijn de belangrijkste thema's van de gesprekken tussen OPTA en DGTP. Per thema hebben OPTA en DGTP een aantal concrete problemen benoemd waarvoor zij gezamenlijk een oplossingsrichting willen bedenken. De

resultaten van de gesprekken, die tot nu toe constructief verlopen, zullen binnenkort worden gepresenteerd aan de top van beide organisaties.

SLAGVAARDIGHEID EN TEMPO

OPTA merkt de laatste jaren dat partij- en waarover zij besluiten moet nemen,

met succes allerlei vertragingstactieken toepassen. Dat doen zij door de juiste informatie niet tijdig aan te leveren of herhaaldelijk om uitstel te verzoeken. Of doordat een partij een uitspraak van OPTA in een geschil niet wil laten gelden in de samenwerking met een derde partij, terwijl dit volgens het non-dis-

crimatiebeginsel wel zou moeten. Deze tactieken leiden tot vertragingen, zowel bij OPTA als bij de betrokken partijen. Mogelijk krijgt OPTA juridisch meer ruimte en de beschikking over meer personeel, zodat er slagvaardiger kan worden opgetreden.

REIKWIJDTE WETTELIJK KADER

Door stormachtige technologische ontwikkelingen blijkt de reikwijdte van de Telecommunicatiewet (Tw) op veel punten niet meer afdoende. De Tw is tot stand gekomen voordat de internethype begon. Het woord 'Internet' is er dan ook niet in terug te vinden. Daarnaast gaat de wet uit van spraaktelefoonverkeer, terwijl data-verkeer een groeiend deel van al het communicatieverkeer uitmaakt. De Tw heeft op deze punten aanpassingen nodig. De technologie maakt het mogelijk steeds meer bestanden aan elkaar te koppelen. Hierdoor neemt de zorg voor het beschermen

van persoonlijke gegevens toe. De wet bevat wel allerlei verwijzingen naar privacyregels, maar deze zijn nog niet uitgewerkt. Over deze uitwerking wordt van gedachten gewisseld. Ook praten OPTA en DGTP over mogelijkheden om een betere balans te vinden tussen tarieven op inkoopniveau en eindgebruikerstarieven.

BESTUURLIJKE ZAKEN

OPTA is een zelfstandig bestuursorgaan en heeft als zodanig geen directe banden met het parlement. De staatssecretaris is politiek verantwoordelijk voor het telecommunicatie- en postbeleid. Desondanks denkt OPTA dat het nuttig kan zijn om periodiek, bijvoorbeeld één keer per jaar, met de Tweede Kamer van gedachten te wisselen over de uitvoering van het beleid. Ook aan dit onderwerp wordt aandacht besteed in de dialoog tussen OPTA en het ministerie van Verkeer en Waterstaat. ■

Gezamenlijke notitie NMa, OPTA en ministerie Verkeer en Waterstaat Grenzen aan samenwerking UMTS

UMTS-vergunninghouders mogen samenwerken bij de aanleg van UMTS-netwerkonderdelen, mits er voldoende onderlinge concurrentie blijft bestaan. De UMTS-vergunninghouders moeten bij het leveren van UMTS-diensten met elkaar blijven concurreren om de gunst van de consument. Tot die conclusie kwamen de NMa, de OPTA en het ministerie van Verkeer en Waterstaat in een gezamenlijke notitie van 26 september jongstleden.

De notitie werd opgesteld in reactie op de vraag van UMTS-vergunninghouders om meer duidelijkheid over mogelijke samenwerking op het gebied van UMTS (*Universal Mobile Telecommunications System*). De vergunninghouders wilden meer duidelijkheid over de Mededingingswet, de vergunningvoorwaarden en de huidige Telecommunicatiewet. Na bestudering van de reacties van belanghebbenden op de conceptnotitie van 19 juli 2001, verscheen de definitieve notitie. Deze biedt een uitgebreide toelichting op de mogelijkheden voor samenwerking bij de aanleg van UMTS.

GEZAMENLIJKE AANLEG

Zowel de toezichthouders als het ministerie zijn van mening dat samenwerking bij het

aanleggen van UMTS-netwerken kan bijdragen aan een snellere ontwikkeling van UMTS. Toch stellen zij duidelijke grenzen aan samenwerking. Dit heeft als doel de concurrentie tussen UMTS-vergunninghouders in stand te houden. De samenwerking dient beperkt te blijven tot de gezamenlijke aanleg en het gebruik van het UMTS-radionetwerk, zoals masten, antennes en netwerkbesturing. Binnen deze samenwerking moet iedere operator afzonderlijk de kwaliteit van het netwerk naar eigen inzicht kunnen bepalen, zodat er praktisch gezien geen verschil bestaat met een volledig zelf aangelegd netwerk. Als aan deze voorwaarden wordt voldaan, is er nog steeds sprake van een eigen netwerk.

FREQUENTIES EN CORE-NETWERKEN

Gezamenlijk gebruik van frequenties en core-netwerken is niet toegestaan. Een core-netwerk is de kern van het UMTS-netwerk. Hierin bevinden zich databases en zaken die nodig zijn voor het leveren van diensten zoals de administratie van abonnees en interconnectie. Het gezamenlijk gebruik van dergelijke databases kan afstemming tussen de concurrenten in vergaande mate vergemakkelijken en wordt daarom niet toegestaan.

TOEZICHT

In de notitie wordt tevens duidelijk gemaakt welke organisatie waarop toezicht houdt. De NMa beoordeelt alle samenwerkingsverbanden die de mededinging beperken. OPTA ziet erop toe dat elke vergunninghouder op 1 januari 2007 beschikt over een eigen netwerk in onder andere alle gemeenten met meer dan 25.000 inwoners.

Bij de toetsing door NMa van een concreet uitgewerkt samenwerkingsverband geldt onder andere als belangrijke randvoorwaarde dat er voldoende concurrentie moet blijven bestaan tussen UMTS-vergunninghouders, zowel op het gebied van UMTS-diensten als -netwerken. Het aantal en de grootte van de partijen die deelnemen in het samenwerkingsverband, alsmede de mate waarin partijen samenwerken, zijn belangrijke factoren bij deze toetsing. De uitwisseling van informatie tussen partijen dient beperkt te blijven tot de noodzakelijke technische gegevens.

De volledige tekst van de notitie staat op de websites van de NMa (www.nma-org.nl), OPTA (www.opta.nl) en V&W (www.dgtp.nl) en is op 2 oktober 2001 in de Staatscourant gepubliceerd. ■

Internationale ontwikkelingen

Verenigd Koninkrijk

De Britse toezichthouder Oftel publiceerde op 26 september jl. de resultaten van een onderzoek naar de mobiele markt. Volgens het onderzoek zijn de groothandelsprijzen voor gesprekken naar mobiele telefoons de laatste jaren niet substantieel gewijzigd. Terminatingtarieven zijn de groothandelsprijzen die door operators in rekening worden gebracht voor het afleveren van gesprekken. Dat deze prijzen vrijwel ongewijzigd bleven is opmerkelijk omdat het aantal gebelde minuten sterk is gestegen en de kosten voor de aanbieders flink zijn gedaald. Oftel denkt dat aanbieders niet worden gestimuleerd om elkaar lage prijzen te rekenen omdat de kosten van het bellen naar een mobiel nummer uiteindelijk worden betaald door de bellende consument en de consument kan niet kiezen tussen de mobiele netwerken. Oftel heeft daarom besloten om alle vier mobiele operators de komende vier jaar te onderwerpen aan prijsplafonds: de prijzen van mobiel bellen moeten een daling laten zien van twaalf procent per jaar, na correctie voor inflatie (RPI-12%). Dit geldt overigens alleen voor GSM, niet voor UMTS.

Oftel kan overgaan tot deze prijsregulering omdat de toezichthouder nu al de bevoegdheid heeft om zelf markten af te bakenen. OPTA zal deze bevoegdheid – en daarmee de mogelijkheid om maatregelen te nemen zoals hiervoor omschreven – bij de implementatie van de ONP-review krijgen, vermoedelijk medio 2003.

Oftel maakte onlangs tevens bekend dat de vier Britse mobiele telefoonaanbieders een nieuw systeem hebben geïntroduceerd waardoor de procedure voor het meenemen van nummers wordt ingekort van 25 tot 7 dagen. Eindgebruikers krijgen ook de moge-

lijkheid om zelf te kiezen op welke datum zij de 'portering' willen laten plaatsvinden. Hierdoor is het voor hen eenvoudiger om van aanbieder te wisselen. ■

Portugal

Telecomtoezichthouder ICP heeft onderzoek verricht naar de kwaliteit van de dienstverlening van de drie GSM-aanbieders in Portugal. Voor dit onderzoek werden 40.000 telefoongesprekken gevoerd. Op basis hiervan concludeerde ICP dat de dekking van de drie netwerken en de kwaliteit van de verbindingen goed is. Slechts 0,5 procent van de verbindingen is slecht. ■

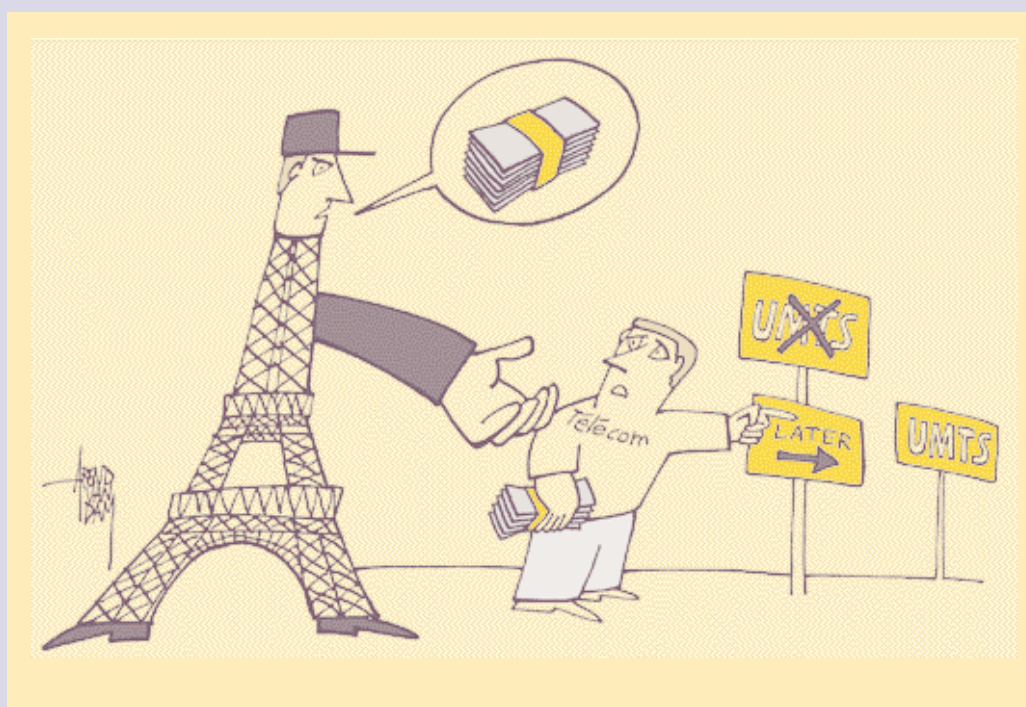
Denemarken

De Deense toezichthouder TST meldt dat het aantal ADSL-abonnees de eerste zes maanden van dit jaar in Denemarken is gegroeid met bijna 170%. In totaal zijn er nu 70.000 ADSL-aansluitingen in het land. TST verwacht dat de groei zal toenemen omdat de voormalige monopolist TDC de groothandelsprijs voor *shared access* met een derde heeft verlaagd.

In Denemarken zijn, na een veiling, ook de UMTS-vergunningen uitgegeven. De vergunningen zijn in handen gekomen van HI3G Denmark ApS, TDC Monile International A/S, Telia Mobile AB en Orange A/S. De naam van de vijfde deelnemer aan de veiling en de waarde van de individuele biedingen worden niet bekendgemaakt. Het bedrag dat voor een vergunning moet worden betaald, komt overeen met het vierde hoogste bod in de veiling en bedraagt circa 100 miljoen Deense Kronen (ca. 33 miljoen gulden). ■

Frankrijk

De Franse toezichthouder ART-Télécom meldt in gesprek te zijn met het Franse ministerie van Economische Zaken over de betaling van de verleende UMTS-vergunningen. Omdat de uitrol van de UMTS later wordt verwacht dan eerder werd aangenomen, plaatst ART kanttekeningen bij de betalingstermijnen van de vergunningen. De toezichthouder heeft geadviseerd om het tijds- pad voor de betalingen te herzien. ■

Veel klachten over wijziging termijn pre-paid beltegoed 'Dat mag toch niet zomaar!?'

Binnen zes maanden verplicht het beltegoed verbellen en geen gratis sms meer via de website. De maand september stond in het teken van nieuwe klachten over met name mobiele telefonie.

Voor de wijziging van de termijn van het beltegoed leidde tot veel vragen. Zowel KPN als Ben maakten bekend dat pre-paid beltegoeden binnen zes maanden verbruikt moeten zijn in plaats van binnen een jaar. 'Dat mag toch niet zomaar!?' kregen de medewerkers van OPTA meermalen te horen. Het antwoord luidt dat het toegestaan is, mits deze wijziging 'op genoegzame wijze' bekend is gemaakt en niet strijdig is met de algemene voorwaarden van de aanbieder. OPTA houdt toezicht op de wijze van bekendmaking en constateert dat deze aan duidelijkheid niets te wensen overliet. Klachten moeten schriftelijk worden ingediend bij de aanbieder. Indien geen reactie volgt of deze niet bevredigend is, kan men aankloppen bij de Geschillencommissie telecommunicatie te Den Haag.

De onjuiste telefoonrekening vormt, evenals voorgaande maanden, een rijke bron van klachten. Het aantal klachten hierover nam licht toe, zodat dit item weer op de tweede plek belandde. Consumenten klaagden er bijvoorbeeld over dat er bij sommige aanbieders kosten in rekening worden gebracht terwijl er geen verbinding tot stand is gekomen.

September was tevens de maand van de klachten over de blokkade van gratis sms via websites. Zowel Dutchtone, KPN als Libertel hebben deze maatregel genomen. Abonnees van deze aanbieders worden beperkt in het ontvangen van sms via websites. OPTA heeft geen bevoegdheid om hier in te grijpen. ■

Top 10 klachten september 2001

Positie	Positie in aug.	Onderwerp klacht	Percentage
1	1	Mobiele telefonie (opwaarderen, prepaid)	19,1
2	4	Onjuiste rekening	16,2
3	-	Sms-blokkade via internet	13,2
4	3	Algemene voorwaarden (abonn., levering)	11,8
5	2	Tarief (hoogte, kenbaarheid)	10,3
6	-	Carrierpreselectie	8,8
7	-	Internet (uitrol 06760-nummer)	7,4
8	-	Levertijd ADSL	5,9
9	-	Nummerportabiliteit	4,4
10	-	Kabelmaatschappij (klantenservice, storing)	2,9

OPTA vacaturebank

OPTA is op zoek naar geïnteresseerden voor de functies van:

- ▶ **Juridisch adviseur**
(max. f 105.000,- bruto per jaar)
- ▶ **Economisch specialist**
(max. f 120.000,- bruto per jaar)
- ▶ **Senior adviseur/accountant Eindgebruikersmarkt**
(max. f 134.000,- bruto per jaar)
- ▶ **Adviseur met kennis van de architectuur en werking van telecomnetwerken (vast/mobiel)**
(max. f 105.000,- bruto per jaar)

Zie de website www.opta.nl voor de uitgebreide functieomschrijvingen.

Informatie en sollicitatie

Vacatures zijn voltijdfuncties, tenzij anders aangegeven. Een vierdaagse werkweek is bespreekbaar. Vervulling deeltijd kan in sommige gevallen in overweging worden genomen. Documentatie en informatie over de vacatures zijn verkrijgbaar bij Lard de Vries (P&O), telefoon (070) 315 92 75.

Voor nadere informatie over OPTA kunt u ook de website raadplegen: www.opta.nl.

Reacties kunt u, onder vermelding van het vacaturnummer, richten aan: OPTA, P&O Postbus 90420, 2509 LK Den Haag. Solliciteren kan ook per email: P&O@opta.nl.